

*Alter a sum fructu maiore, & rorida succo
Vberiore, sed oblonga tamen vtraque ductu:*

Tertia prae grandis turgent ouata volemo,

*Ac citri referunt sinuosa ab imagine formam,
Sed gustu ingrato, quæ mque ora offensa recusent.*

*Est idem cunctis cultis que, & cura, & iniquum
Cælum indignantur, frigusq, æstûmque recusant.*

Qui plura volet, consulat librum secundû Horti
Hesperidum Iouiani Pontani: illic reperiet quo
sibi abundè satisfactum dicat. Hic finem etiam fa-
cturus, nisi mihi in mentem opportunè venisset,
quod succo limoniorum bis aut ter colato, si in-
tegras margaritas lauabis & immerges, Solique
expones, in quinque aut sex diebus ita colliqua-
bis, vt mellis consistentiam referant. Ex ea mate-
ria poteris formare quicquid tibi visum fuerit,
& paucis diebus diues fieri. Autor Hieron. Carda-
nus: cui ingenteis debentur gratiæ, si vera sunt
quæ tradit. Hic non omitam quod apud Leuinû
Lemnium medicum doctiss. scriptum & adnota-
tum legi: nimirum limonijs tam acidum succum
in esse, & vsque adeo exedentis naturæ vt si ei per
horas aliquot aureum numisma inferas, acciso
imminutoque pondere illud eximi deprehendes
nam penetrabile frigus adurit. Quanquam alia
subest causa, quæ, vt alijs describendis suis detur
locus, hic nobis non temerè relinquetur.

Notanda de
succo limo-
niorû n. arga-
rias colli-
quente.

Succû limo-
niorû auro
suum pon-
tus eyimere

Arboris Fici ac eius pomi cura, auxilia, &
secreta. Cap. XVI.

Ficum Columella tradit aprica loca, calculo-
sa, glareosa, & interdû saxosa maximè ama-
re. Quo in situ celeriter conualescit, modò scro-
ci quadret.

Quibus locis
gaudeat ficus
& quæ terra

N 4 bes

bes amplios & idoneos feceris, & altos, vt vulg
Palladius. Qui genus terræ durum, gracile ac sic-

Vtra præstā. cum, ei etiam quadrare scribit, pro vtili pomor-
tior fiscus, in rum sapore. Quæ in montanis & frigidis locis
mōtanis nal- nascitur, quia minus lactis habet, ad ficcita-
pens, an pla- tem durare non potest: quare vsus illi in viridi
nis.

Ficum non ventis dirumpitur. Quare ab his summè est tu-
ferre glaciē, anda, quemadmodum in suis Georgicis admo-
venos, nec net Didymus. Qui multitudinem aque, & crebrā
aquis. rigationem, pomorum arboris huius naturalem
pulchritudinem corrumpere, ijsque putrilaginē
conciliare tradit. Nec omittit arborem hanc se-
mine provenire posse, si quis maceratas ficos re-
sti obducatur, & cum eadem obrutas frequenti
imbre irroret: fic enim complures emergent ar-
busculæ, quas oportebit transferre in scobes. Si
quis viuiradicem pangat, scillæ bulbos interij-
ciat, aut muria madefactam collocet. Præsta-
bilius tamen fuerit, siue plantulam, siue ramu-
los seras, bubulo fimo madefacere. Sunt qui
calcem viuam cum planta adobruant, vt idem
prodit Didymus, arbitantes sic satam suo do-
mino nequaquam decoquere. Alij rubricam ab
laqueatis radicibus adiiciunt, alij verò cine-
rem. Iuxta scillam sata Plinio lætior euadit:
imò verò ocyus augetur, minúsque vermibus
infestatur: quæ senescens fertilior esse solet,
quàm adolescens: excitato puluere non solùm
virescit, sed etiam increfcit ac proficit: ad quem
vsum ficos solent suffodere coloni, cum puluere
opus fuerit. Non defunt qui radices amputandas
con-

Quomodo
semine pro
ueniat ficus.

Ficus sene-
scens fertili-
or quàm ado-
lescens.

contendât, & cinere obstruendas, caudice passim
 vulnerato: copiosiores fructum inde sperantes.
 Recidenda sunt in ea arbore, quæ aut putria aut
 malè nata reperientur: alioquin locis humectis
 pomum dabit saporis obtusi: circuncisis contra
 hoc radicibus, aliquâus cinis debet apponi. Hec
 ex fructiferis vna est quæ nunquâ floret, ac breui
 tempore in ficeto viuit. Cui caprificus permisce-
 tur, ne ante maturitatem fructus amittat ac ver-
 mes creet, quibus alioquin summè est obnoxia: Ficus sola
ex fructife-
ris nūquam
floret, vermi-
bus summè
obnoxia.
 adhæc, vt non sit necesse per singulas arbores si-
 culneas, caprifici poma in remedium suspendere.
 Si hoc desit, abrotoni virga, vt docet Palladius,
 suspenditur: aut callum quod in vlnis folijs in-
 uenitur. Si id rursum non fuerit in manu, arietis
 cornua circa radices obruentur. Vel trūcus ipsius
 arboris, qua parte turget, scarificabitur, vt possit
 humor effluere. Si vermibus laborauerit, ramū
 terebinthi, vel lentisci taleam cum plātis fici, ca-
 cumine inuerso ponemus. Perdentur verò calce
 viua radicibus inspersa, vel in cauas trūci parteis
 missa. Sunt qui æreis vncinis illos tollant. Alij a-
 murcam, alij veterem vrinā ablaqueatis radici-
 bus miscent: adhæc bitumen & oleum. Si voles
 vt ficus sua poma serò proferat, hoc est, si matu-
 ram ficum cupis serotinā facere, secretum id do-
 centem Columellam ausculta. Cū grossuli, in-
 quit, minuti erunt, id est, cū fabæ magnitudo
 illis fuerit (vt interpretatur Palladius) ex arbore
 decutito: hoc faciens coges vt alterum fructum
 edat iterum, cuius maturitatē in hyemem seram
 differet. Summè prodest simul atque folia agere
 cœperit, rubricam amurca diluere, & cum sterco
 re humano ad radices profundere: nā res ea vbe-
 ferat ficus,

Quomodo
ficus fructū
nō abijciet.

Vt ficus sui
fœtus sit te-
nax.

Vt sylvestris
ficus māsue-
scat et scabie
liberetur.

Nemolestæ
sint formicæ.

Quomodo
fiant præco-
ces ficus.

riorem fructum, & pomi factum speciosius ac plenius efficit. Prodest insuper cum frondere incœperit, acutissimo ferramento summa cacumina nonnunquam amputare: sic enim firmior fit arbor ac feracior. Democritus in suis Georgicis asserit, ficum pomorum iacturam non facere, si caudex mororum succo fuerit illitus. Adhæc fructum non abijcere ægrotantis modo, si radices sale ac marina alga, aut fuco marino, vt legit Ruellius obducantur. Vel si quadrantibus Lunæ caudices rubrica oblinantur: aut caprifici grossuli, vel intorta ex his ferta arbori suspendantur. Addit ille idem Democritus, quod si Pleiadum emerfu quis in excauatum scrobent pares aquæ & amuræ portiones mistas, circa truncum infundat, arbor sui fœtus tenax, pomum nequam abijciet. Ad quam rem Palladius cancrum fluuialem cum rutæ ramo eidem arbori suspendit, aut fascem lupinorum: præcepitque terebratæ arbori nonnunquam cuneum defigendum, vel securi corium illius sæpè profcindendum. Si sylvestrem mansuefacere volueris, amputatos ramos vino & oleo per septem dies irriga, & optato potieris, quemadmodum scripsit Africanus. Si scabie laborauerit, curabis ex Leontij præscripto, scilla iuxta radices plantata: aut rubrica aqua diluta, & circa truncum affusa. Si arbori molestæ fuerint formicæ, rubricâ butyro & pice liquida mistam circa truncum induci iubet Palladius. Sunt qui pro amuleto coracinum picem arbori suspendant: de quo & auxilijs alijs, libro primo abundè scripsimus, ad quem si videbitur recurrens. Democritus promittit ficus præcoces, si columbinum simū, piper item ac oleum radi-

ractibus indideris. Idem etiam continget de
 Palladij consilio, si succo longioris cepæ cum o-
 leo & pipere misto, poma inunxeris, quādo gros-
 si rubere incipiunt. Ceterum ut fructum varium
 ficus exhibeat, ita ut pomum altera parte nigre-
 scat, altera verò candicer, sic coitum eum ag-
 gredieris. Duorum ficorum diuersorum semi-
 na siue grana lintheolo deligata, fere; & cum res
 postulauerit arbusculam transfer adultam. Si
 ficus inscriptas vel figuratas tibi comparare vo-
 les, ficulneum oculum ea quam cupies figura in-
 scribito, & poma hac specie insignita habebis,
 si non mentiuntur Democriti græca Georgica.
 In quibus etiam tradit, quod si quis fici esu alui
 deiectionem moliri cupiat, veratrum nigrum
 cum lactuca marina seu tithymalo tritum, ra-
 dicibus arboris eius quæ deponetur, debet in-
 ferere; hinc quæ nascuntur poma ventrem moue-
 bunt. Res eadem fiet, si purgantia alia simplicia,
 ut loquuntur, addideris. Cuius rei experimen-
 tum etiam in aliarum arborum pomis, ut antea
 diximus, tibi facile erit. Illud ex Columella hic
 nequaquam prætereundum duxi, quod decocta
 caprificus & cum cibo alitibus atque gallinaceis
 exhibita, ficorum fastidium illis creat, quorum
 alioquin sunt appetentissimi. Addo quod suc-
 co ficuum satiuarum lac à plerisque cogi so-
 let, syluestrium verò nequaquam. Quod vnum,
 si ad ignem tepefiat, ficique ramulo moueatur, lac cogatur
 idem, testante Africano, præstabitur. Imò verò absq; coa-
 & succo ex vulnerato fici cortice stillate. Si ficus gulo.
 celeriter maturescere voles, ubi ad iustā magni-
 tudinem creuerint acu perforabis, oleoq; illines,
 deinde oliuæ folijs circumteges, ac ligabis, Autor
 Petrus

Ut fructum
 varium exhi-
 beat ficus.

Ut ficus na-
 scantur in-
 scriptæ.

Ut ficus sint
 deiectionis
 alui.

Ut alites fi-
 cus non at-
 tingant.

Ut ficus ce-
 leriter ma-
 turescant.

Pulchra &
notatu di-
gna.

Tauros fero-
ces à fico ci-
curari.

Carnes ad
ficum suspē-
sas tenere-
scere.

Cur iugula-
tæ aues te-
nerescant in
fico pensiles.

Quomodo
feruentur fi-
cus virides.

Petrus de Albano. Sed nec istud hoc loco mihi est
dissimulandū, quod tam passæ, quàm recentes fi-
cus, panis ac obsonij vicem olim habuerunt, eoq;
cibo prisci athletæ vires aluerunt priusquam Py-
thagoras exercitator eos ad carnes transulisset.
Sane inueteratis etiam casei loco vesci excogita-
tum est, Plinio autore. Hic duo prodigiosa natu-
ræ miracula mihi in mētem veniunt. Vnum tau-
ros quamlibet indomitos & feroces, fico alliga-
tos cicurari, & immobiles conuiescere. Quod
& caprifico illorum collis circumdata, Plinius
ascripisse mihi videtur. Alterum, victimas, cæso-
rūque animalium carnes perquàm celeriter te-
nerescere & fragiles effici quæ in fico penende-
runt. Postremi rationem in Symposiacis Plutar-
chus petiuit. Cū inter obsonia Aristionis, in-
quit, coquus immolatum Herculi gallinaceum
gallum recentem, tenerum ac penē friabilem ob-
tulisset: tam citam teneritudinem fico referebat
Aristion, contendens iugulatas aues etiam præ-
duras teneritatem contrahere, quæ pensiles fico
adhæserunt. Causam adfert, quod auram, hali-
fico pensiles, tūmq; vehementem ac digerentem expiret fi-
cus, quo carnes deficcantur & concoquuntur.
Idem etiam continget, vt id obiter admoneam, si
tritici aceruo obruantur, aut penitus demergan-
tur. Hæc de parente arbore satis: venio ad sobo-
lem, & eius custodiam. Ficus feruari possunt vi-
rides, vt scribit Africanus, et cōfirmat Palladius,
si in melle ita disponantur, vt neque se inuicem,
neq; vas contingant, quod operculo diligenter
tegi debet. Idem continget si singulæ intra viri-
dem cucurbitam claudantur, loculis vniciue
cauatis, & suspensa in vmbroso loco cucurbita,
vbi

vbi nec ignis, nec fumus inspiret. Verum cum petiolis legi debent, nam sic diutius integre durant. Alij calicem vitreum, aut aliud quodvis perspicuum poculum super ficos leuiter inuertunt, & obducto cera spissamento ita relinquunt, ac immarcescibiles seruant. Scribit ille idem Africanus musteas, ac si in parente essent, hunc in modum custodiri. Cum vinaria dolia operculantur, in nouum fictile non rotundum, sed potius ex arbitrio quadratum, fundoque sultum, recentes ficus minus maturas, cum suis pediculis lectas, immitte: & ita secerne, vt spatium intercedat, vbi diligenter fictile illud clauseris, in dolio vini pleno, ad vnguem operto, natare permitte: nisi acore contraxerit, tali habitu ficus mansisse comperies, quali constabant dum iniecta fuerunt. Quod ad aridas attinet, quas Ischadas vocant, Paxamus in Gregorum agricultura exercitatissimus, scribit a putrilagine vindicari posse hunc in modum. Passa ficus, inquit, sine vlla cariosa labis nota integra manebit, si tres liquida pice imbuta ita collocentur, vt vna fictilis fundum obtineat, altera referto ficibus ad medium vase, ibidem resideat, & tertia eodem ad fauces usque completo, superficiem teneat. Durabunt insuper, vt ille idem tradit, si in tegete, qualo, sporta, vel cratibus indite, calfacto furno, post panem exemptum, propendeant, & in noua, ac bene picata fidelia condantur. Sunt qui cum pediculo lectas, seruata mura cum oleo, in Sole rigent: & in vas, luto, vt decet, oblitum, immittant. Alij, cratibus exponunt, toto Sole siccandas, & nocte sub tecta reportant. Modus popularis. Modos alios cum ex Columella, tum Palladio requires. Sed in hac ficuum historia tacendum

non

Quomodo
dulces seruetur
ficus ac si essent in
arbore.

Quomodo
arida ficus a putrilagine
vindicetur.

Varij modi
custodiendarum
ficuum.

**Pulchra hi-
storia & no-
tatu dignif-
sima.**

**Mira de e-
quis & ali-
nis dorso fi-
cos portan-
tibus.**

**Magna pa-
nis efficacia
ad animum
statim refi-
ciendum.**

non est memorabile Catonis ingeniū. Is dum per-
niciā odio Carthaginis flagraret, & nepotū se-
curitatis anxius esset, clamaretque omni Senatu
Carthaginē delendam, attulit quodā die in curiā
prēcōcē ex ea prouincia ficum. Quē vt scribit Pli-
nius Patribus ostendens: Interrogo vos, inquit,
quando hoc pomū demptū pūteris ex arbore? Cū
inter oēs recentem esse constaret. Atqui tertium,
inquit, ante diē scitote decerptū Carthagine, tam
propē ā muris habemus hostem: statimq; sumptū
est Punicum tertiū bellum, quo Carthago deleta
est, & sequente anno raptus Cato. Qui vnus fici
argumento, res mira, tantam vrbeē, & de terra-
rum orbe vnā per 120. annos Romanā gloriā
æmulam, funditus euertendam suāsit, & tandem
impetrauit. De ficu hæc satis sint. Sed ō me obli-
uiosum: priusquā hinc abeam, illud silētio ne-
quaquam inuoluam, quod Plutarchus tacitum
noluit. Quid illud, inquit? equos et asinos linqui
animo, qui ficos dorsuarij comportarint: sed ma-
iore miraculo dignū est remedium, quo & ipsis,
& hominibus quoq; succurritur. Exanimata fe-
rē iumenta, extinctosq; penē deliquio virium ho-
mines, obiectus panis reuocat: namque si pauxil-
lum huius vorauerint, protinus cibo sese recol-
ligentes roborantur, & pristinū iter prosequun-
tur. Nec secus in hominibus euenisse, idem pro-
didit Plutarchus. Brutum, inquit, per altas ni-
uis in Apolloniam proficiscentem cū animus
defecisset, panis ab hostemuros vrbs defenden-
te proiectus, ex tēpore recreauit. Potitus tandē
rerum Brutus, de hoste bene meritus est. Sed hæc
nihil ad ficum, cuius præsidia, cultum, & secreta
duntaxat hīc persequimur.

Olea